

Eiropas Darba
drošības un veselības
aizsardzības aģentūra

DARBA AIZSARDZĪBAS ZIŅAS

Par sistēmas, domāšanas un attieksmes maiņu

Gada nogale un pirmssvētku laiks šogad mums visiem īpašāk un skaudrāk kā citus gadus liek pārdomāt ikkatra ieradumus un attieksmi pret drošības jautājumiem – cik apzinīgi mēs katrs esam savā rīcībā, kā jautājumi ir sakārtoti mūsu darba vietās, cik iecietīgi esam pret drošības pārkāpumiem citās jomās. Ir ārkārtīgi sāpīgi, ka šāds izvērtējums tiek veikts tikai pēc tam, kad ir notikusi lielākā traģēdija kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas, bet būtu pilnīgi bezsirdīgi un tuvredzīgi, ja pat šāds notikums nespēj ieviest pārmaiņas sistēmā, domāšanā un attieksmē. Cik daudz un bieži ir runāts par drošības kultūras maiņas nepieciešamību visos līmeņos, jo īpaši gaidot pārmaiņas no uzņēmumu vadības puses. Arī aizvadītais gads, kas bija noslēdzošais divu

gadu informatīvajai kampaņai „Novērsīsim darba riskus kopā”, īpaši sauca pēc uzņēmuma vadības piemēra, jo tieši tur sākas pārmaiņas, un tiek noteikti drošības kultūras standarti uzņēmumā. Nenoliedzami arī darbiniekiem ir jāiesaistās, bet, lai tas notiktu, ir jābūt iespējai iesaistīties, un ir jābūt uzņēmuma vadības vēlme rūpēties par darbinieku drošību un veselību.

Latvijā ir uzņēmumi, kurus var likt par piemēru citiem attiecībā uz viņu drošības sistēmām, augstajiem standartiem un bezkompromisa pieejām darbinieku apmācībā un instruktāžā, preventīvo darbu risku identificēšanā un kontrolē un kopējā uzņēmuma drošības kultūras ziņā. Kā Darba inspekcijas direktors esmu pateicīgs šiem uzņēmumiem par ieguldīto darbu gan sava uzņēmuma

sakārtošanā, gan uzstādot augstas drošības prasības pret uzņēmumiem, ar ko viņi sadarbojas (piegādātāji, apakšuzņēmumi utt.). Ar savu attieksmi un piemēru viņi iedvesmo citus un lēnām ceļ arī kopējo līmeni visā valstī. Vēlreiz paldies viņiem par to! Tomēr Darba inspekcijai biežāk nākas saskarties ar uzņēmumiem, kas, labākajā gadījumā, cenšas nodrošināt minimālās likuma normas un arī tad lielā daļā gadījumu – formāli, lai būtu, ko parādīt kontrolējošām institūcijām.

Cīņa ar formālo pieeju, domāšanu un attieksmi ir nākamā gada lielākais izaicinājums gan kontrolējošām institūcijām, gan pašiem uzņēmumiem un viņu darba aizsardzības sistēmu kārtojošajiem speciālistiem. Ja mēs katrs nākamajā gadā spētu praktiski mainīt kaut vienu drošības aspektu, kur līdz šim esam piegājuši formāli, vai tā bijusi neuzmanība pret aizkrautām, aizslēgtām evakuācijas ejām un izejām, vai formāla darbinieku parakstu vākšana instruktažas žurnālos bez reālas un praktiskas apmācības, vai IAL nelietošana un šī fakta ignorēšana, to visu summējot mēs dotu būtisku ieguldījumu kopējā sistēmas, domāšanas un attieksmes maiņā!

**Lai mums visiem izdodas
uzlabot drošības kultūru Latvijā!**

– Renārs Lūsis,
Valsts darba inspekcijas vadītājs

www.twitter.com/darbaizsardziba

Konference “Esi radošs – esi vesels un drošs” bildēs un izteiktajās atziņās

Konferencē piedalījās vairāk kā 100 dalībnieki: uzņēmumu pārstāvji, darbinieku pārstāvji, nozares eksperti, personālvadības speciālisti, Valsts darba inspekcijas pārstāvji, RSU Darba drošības un vides veselības institūta pārstāvji u.c. interesenti.

Konferences materiāli pieejami Eiropas darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras mājas lapā sadaļā „Labā prakse”: http://osha.lv/lv/good_practice

“Jaunās darba organizācijas formas (piemēram, mikrouzņēmumi, attālinātais darbs) rada jaunus izaicinājumus arī darba aizsardzības pasākumu īstenošanai. Tomēr jebkurai darba vietai ir jābūt drošai un veselībai nekaitīgai!”

– Renārs Lūsis

Konference “Esi radošs – esi vesels un drošs”

Konference notika 2013.gada 25.oktobrī, Rīgā

“– Kuras fiziskās aktivitātes ir pašas veselīgākās?
– Tās, kuras Jums sagādā vislielāko prieku!”
– Marika Briede

Ejot uz darbu, veselo saprātu nedrīkst atstāt mājās. Bieži nelaimes gadījumi notiek neapdomīgas un pārgalvīgas rīcības dēļ, bet cietušie saka: „Es nepadomāju ...”

“Nelaimes gadījuma sekas bieži nosaka kolēģu attieksme. Ja kolēģi nebūtu vienaldzīgi un laikus sniegtu pirmo palīdzību, tad bojā gājušo skaits būtu mazāks!”
– Sandra Zariņa

Radošs darbs grupās – kāpēc cilvēki rīkojas nedroši?

Caur smaidu nokļuvām līdz piemēriem, kā attieksmes dēļ darba vietās smagi cieš un iet bojā cilvēki!

Konference “Esi radošs – esi vesels un drošs” bildēs un izteiktajās atziņās

Kas Jums visbiežāk rada stresu darbā?

Biežākās atbildes:

- informācijas trūkums;
- neracionāla/haotiska darba organizācija;
- zems atalgojums;
- laika trūkums;
- īsi darba izpildes termiņi;
- nedrošības sajūta;
- darba devēja garastāvoklis.

Grupu darba rezultātā tapis novēlējums arodbiedrībai:
Mazāk saukļu – vairāk darba!

Grupu darba rezultātā tapis novēlējums darba devējiem:

- Objektīvi novērtēt darbiniekus!
- Vairāk smaidīt!
- Veiksmīgu komunikāciju

2014.gada pavasarī tiks atklāta jaunā Eiropas kampaņa „Veselīgas darbavietas novērš stresu”. Radošo uzdevumu rezultāti tika atstāti stresa bumbā, kas būs kampaņas vizuālā identitāte!

Nelaiimes darba vietā var novērst mērķtiecīga komunikācija

Pēdējo nedēļu laikā mediji un sabiedrība daudz runā par drošības jautājumiem, īpaši darba aizsardzības kontekstā. Secinājumi, kas izdarīti, satraucoši atspoguļo organizāciju un sabiedrības zemo atbildības līmeni pret darba aizsardzību. Jāatzīst, ka bezatbildīgums ir saistīts nevis ar darba drošības žurnālu neesamību, bet vājo komunikāciju ar darbiniekiem par rīcību draudu gadījumā. Tāpēc vēlos vērst uzmanību uz faktu, ka darba aizsardzība nav tikai formāli sakārtoti dokumenti, bet komplekss komunikācijas kopums, kur būtisku lomu jāieņem darbiniekiem.

Darba devēju aptauja rāda, ka 69% darba ņēmēji nav snieguši ieteikumus, kā uzlabot darba aizsardzības procesu savā uzņēmumā, tajā pašā laikā aptuveni 70% teikuši, ka gadījumos, kad šādas rekomendācijas ir sniegtas, tās arī ņemtas vērā. Tāpēc loģisks ir jautājums – ja jau darbinieku viedoklis tiek ņemts vērā, kāpēc tas netiek aktīvi pausts?

Atbilde – darbinieki ir jāiesaista

Darbinieku iniciatīvu un motivāciju veido vispārējā komunikācijas vide un darbinieku iesaistes līmenis organizācijas lēmumu pieņemšanas procesā. Tas nozīmē, ka darbiniekam ir jābūt daļai no kopējās komunikācijas plūsmas un procesu uzlabošanas ķēdes, lai viņi justos piederīgi organizācijai un vēlētos paust viedokli un nākt ar iniciatīvu.

Darbinieku iesaiste būtībā ir vides radīšana, kur darbinieki ir motivēti būt daļa no organizācijas, un viņiem rūp, kā paveikt savu darbu iespējami labi (Ketija Trasa). Ja velkam paralēles ar darba aizsar-

dzību un precīzāk, drošības jautājumiem, tad organizācijai būtu jāveido sistēma, kurā darbinieks ir ne tikai kā gala mērķa auditorija, kas uzvelk vai neuzvelk ķiveri vai cimdsus, bet, kas ir reāla ietekmes puse, kurai tiek dota iespēja pateikt, kas darba aizsardzības kontekstā nestrādā un kas būtu uzlabojams, lai strādātu.

Organizācijas vērtība – darbinieki un drošība

Darba aizsardzība tāpat kā jebkurš organizācijas aspekts ir joma, kurā jāmeklē kompromiss starp organizācijas un darbinieka interesēm un labklājību. Šajā procesā jāatceras, ka darbinieks tiek motivēts tad, kad jūtas kā vērtība. Šo vērtības sajūtu iespējams radīt visdažādākajos veidos, sākot ar vienkāršām aptaujām par darba vidi, diskusijām, mentoringu un beidzot ar iekšējās komunikācijas kampaņām, kur centrā ir darbinieka uzskati un vajadzības.

Vēl viens būtisks aspekts ir organizācijas kultūra. Drošībai vajadzētu būt kā nerakstītajam likumam, ar ko organizācija dzīvo dienu no dienas. Tas savukārt nozīmē to, ka darba aizsardzība ir nevis viena speciālista atbildība, bet visas vadības dienas

kārtības jautājums. Dzīvē tas izpaustos kā vadītāju mērķtiecīga komunikācija par darba aizsardzību, diskusijas par darba vides kvalitāti, labās prakses demonstrēšana, piemēram, ejot apgaitā pa būvobjektu, pašam lietot aizsardzības līdzekļus, un tas viss tiek darīts regulāri, nevis kampaņveidīgi vienu reizi gadā.

Rezumējot vēlos uzsvērt, ka komunikācijas spējas, iespējas un rīki mums doti, lai vidi, kurā mēs uzturamies, padarītu labāku, drošāku un kopumā pozitīvāku. Tādēļ, lai darba vidē būtu iespējami mazāk risku, komunikācija jāizmanto sarunām, diskusijām, mācībām, kampaņām, kas radītu darbiniekos pārliecību, ka darba aizsardzība ir nevis paraksts žurnālā, bet nopietns process, kas aizsargā ne vien paša veselību un dzīvību, bet arī viņa pārstāvošās organizācijas reputāciju un intereses.

– Ieva Kukule,

Korporatīvās atbildības un ilgtspējas institūta eksperte, bloga <http://ievakukule.com> autore

Drošība ir katra cilvēka atbildība!

Pirms trim gadiem – 2010. gada oktobrī Mašīnbūves un metālapstrādes izstādes “Tech Industry 2010” laikā tika dots starts jaunai pilsoniskās atbildības iniciatīvai “Droša skola – drošs darbs”. AS “Severstal’lat” aicinājumam atsaucās Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK), Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes nozares uzņēmēju asociācija (MASOC), Valsts darba inspekcija (VDI), Labklājības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, AS „Inspecta Latvia”, SIA „Outloud”, Izglītības portāls prakse.lv. Iniciatīva turpinājumā pārrauga publiskās un privātās partnerības projektā, kura galvenais mērķis – samazināt nelaimes gadījumu skaitu darbā, uzlabojot jauno speciālistu sagatavošanu darba aizsardzībā. Projekta finansējumu nodrošina privātie partneri AS “Severstal’lat”, AS “Inspecta Latvia”, MASOC.

Projekta pamatā ir vienotas izpratnes veidošana, kas nosaka drošu speciālista pieeju viņa darbam. Katram jaunajam darbiniekam ir laikus jāsaprot, ka par viņa drošību, pirmkārt, ir atbildīgs viņš pats – visus uzvedības lēmumus katrs cilvēks pieņem patstāvīgi. Projekts rosina jaunajiem speciālistiem saprast viņu darba riska faktorus, iegūt droša darba iemaņas, ļaujot pareizi veikt savus pienākumus – droši sa-

vai un kolēģu veselībai.

Sabiedrībai projekts plašāk tika prezentēts 2011. gada 3. martā Ķīpsalā izstādes „Skola 2011” atklāšanas laikā, kurā notika divi pasākumi projekta „Droša skola – drošs darbs” ietvaros: projekta logotipa autoru apbalvošana un informācijas standu prezentēšana profesionālajām izglītības iestādēm. 4. aprīlī AS “Severstal’lat” bija īstenojusi projektu, izgatavojot un uzstādot 28 darba aizsardzības standus 14 pirmsskolas izglītības iestādēs – Rīgā, Kandavā, Kuldīgā, Cīravā, Liepājā, Saldū, Viļānos, Zilupē, Malnavā un Daugavpilī. Standos tika ievietota vispārēja informācija par darba aizsardzību, informācija par darba aizsardzības prasībām apgūstamajās profesijās PII un skolas direktora rīkojumi darba aizsardzībā. Katrā stendā izvietots arī spogulis, kura virsējā daļā, interesantam veroties un redzot sevi pašu spogulī, redzams uzraksts „Šis cilvēks atbild par Tavu drošību”. Katrā no stendiem izvietots informatīvs uzraksts „Drošība ir katra cilvēka atbildība”. Tikšanās laikā “Jauniešu konsultācijas” PII skolu audzēkņiem un pasniedzējiem prezentēja unikālu, Latvijā izstrādātu jauniešu karjeras un izglītības portālā www.prakse.lv ievietotu e-spēli darba drošībā un aizsardzībā, kas ļauj jauniešiem virtuālā vidē viesoties 7 Latvijas uzņēmumos un iejusties darba aizsardzības speciālista lomā, rast pareizos risinājumus 100 šo uzņēmumu darba vietās, kad tiek veikti konkrēti

darbi. Iniciatīvas turpinājumā notika darba devēju organizēti semināri darba aizsardzības jautājumos. Projekta iniciatīvas “Droša skola” statistika no 2011. līdz 2013. gada, norāda uz projekta visaptverošo virzību profesionālajā izglītībā (skat. tabulā Nr.1).

Ik gadu projektā tika noteiktas labākās izglītības iestādes drošas mācību vides jomā: “Droša skola 2011” uzvarētāju balvu saņēma Cīravas arodvidusskola, savukārt 2012. gadā galveno balvu saņēma Saldus Profesionālā vidusskola.

2013. gada aprīlī un maijā tika veikta 28 profesionālo izglītības iestāžu apsekošana, lai izvērtētu to atbilstību ugunsdrošības, darba aizsardzības un civilās aizsardzības prasībām projekta “Droša skola – drošs darbs” konkursa “Droša skola 2013” ietvaros. Skolu izvērtējumus veica AS „Inspecta Latvia” sadarbībā ar SIA „FN Serviss”. Pēc projektu partneru izvērtējuma 2013. gadā par “Droša skola 2013” uzvarētāju kļuva Ogres valsts Tehnikums.

Projekta aktivitāte „PII skolotāju vienas dienas mācības uz vietas uzņēmumos” tika iesāktas 2011. gada septembrī, noorganizējot profesionālās izglītības iestāžu pedagogiem speciālu praktisko apmācību kursu par darba aizsardzības jautājumiem, iesaistot labākos Latvijas uzņēmumu darba aizsardzības speciālistus. Trīs gadu laikā mācībās piedalījies 641 dalībnieks no 36 PII, apmeklējot 52 uzņēmumus visos Latvijas reģionos. Par projekta aktivitātes pamatkoordinētāju un nodrošinātāju ir kļuvusi AS „Inspecta Latvia”.

Projekta aktivitātes „PII skolotāju mācības uz vietas uzņēmumos” statistiku par 2011. – 2013. gadiem skatīt tabulā Nr.2.

Tabula Nr.1

Rādītājs	Gads		
	2011	2012	2013
PII pieteikumi	13	22	28
Mācību programmas	126	192	257
Audzēkņi	10 653	13 479	17 563
PII darbinieki	1636	2079	3110
Medicīniskā personāla esamība	8,8	19,5	22,50
Informācija par pirmās palīdzības sniegšanu uz vietas PII, traumatismu, nelaimes gadījumiem			
Ierakstu skaits uz vietas PII	6204	11502	9642
Nelaimes gadījumi (audzēkņi)	3	6	41
Nelaimes gadījumi (darbinieki)	3	2	10
PII informācija par mācību praksēm			
Prakšu skaits kopā	8573	11128	10688
Uz vietas PII	5475	7068	6728
Ārpus PII	3900	5910	6086
Noslēgti līgumi par praksēm ar sadarbības partneriem	573	1195	1104

Turpinājums 7.lpp.

Drošība ir katra cilvēka atbildība!

Turpinājums no 6.lpp.

Lai izvērtētu Latvijas uzņēmumu labo praksi darba aizsardzības un darba vides jomās, kas no audzēkņa profesijas izvēles sākumbrīža līdz tās praktiskai apgūšanai un darba uzsākšanai profesijā ļauj novērtēt, izprast un izskaidrot droša darba apguves un izpildījuma prasības, mazinot un izskaužot jauno darbinieku nelaimes gadījumus mācību un darba vietās, ikgadus LDDK organizē konkursu Droša uzņēmuma apstiprinājuma simbols „Jauniešu drošam darbam draudzīgs uzņēmums”, kas tiek attiecināts un piemērots uzņēmumiem, kuriem ir droša darba prakse attiecībā uz jauniešu darbu to vecumā no 14 līdz 25 gadiem. Par “Drošs uzņēmums” laureātu 2011. gadā tika nominēts uzņēmums SIA “VAR C”. Galvenā balva „Drošs uzņēmums 2012” tika pasniegta AS “Latvennergo”.

Projekta iniciatīvas “Drošs uzņēmums 2013” statistika par 2011. līdz 2013. gadiem atspoguļota trešajā tabulā.

Projekta norises laikā Latvijas Darba devēju konfederācija vērsās pie Izglītības un zinātnes ministrijas ar prasību veikt nepieciešamos grozījumus attiecīgos normatīvos aktos, lai paredzētu audzēkņu izziņas par veselības stāvokli pieprasīšanu, tiem stājo ties profesionālās izglītības iestādē.

Tabula Nr.2

Rādītājs	Gads		
	2011	2012	2013
Kopējais organizāciju, tai skaitā PII skaits, no kurām saņemti pieteikumi	16	36	40
Pārstāvēto PII skaits mācībās	10	36	28
PII pieteikumi skolotāju mācībām, kopā	512	280	240
Dalībnieku skaits, t.sk., skolotāji, DAS	176	249	216
Uzrunāto uzņēmumu skaits	n.d.	59	58
Saņemtie dalības apstiprinājumi no uzņēmumiem	17	19	25
Apmeklēto uzņēmumu skaits	9	19	24
Saņemtās atsauksmes par apmeklējumu	35	34	35
Saņemtie novērtējumi par apmeklēto uzņēmumu	*	*	140

*novērtējumi netika veikti

2012. gada 20. jūnijā IZM tika izdoti iekšējie noteikumi Nr.12, kas izmainīja iepriekš noteikto kārtību, nosakot, ka personas uzņemšana PII notiek pēc personas iesniegtajiem dokumentiem, dokumentu sarakstā iekļaujot medicīnas izziņu ar norādi par atļauju apgūt konkrēto profesiju.

2012. gadā tika veiktas būtiskas izmaiņas jauniešu prakses organizēšanā. Patreiz profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo mācību prakse tiek organizēta saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 20. novembra noteikumiem Nr.785 „Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība”.

Noteikumi tika izstrādāti, lai noteiktu kārtību, kādā organizējama profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo mācību prakse prakses vietā, un noteiktu profesionālās kvalifikācijas, kuras iegūstot praktiskā obligāti apdrošināmi pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā (apdrošinājuma summas minimālais apmērs ir 1000 latu). Šobrīd profesionālās izglītības iestādēm valsts budžeta līdzekļi audzēkņu apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā tiek piešķirti tikai audzēkņiem, kas iziet kvalifikācijas praksi, bet, ja uzņēmumā notiek praktiskās mācības, audzēkņa apdrošināšanai līdzekļi netiek iedalīti, kas ir pretrunā ar minētajiem noteikumiem.

Par nozīmīgākajiem projekta panākumiem uzskatāma drošības kā cilvēciskas vērtības nostiprināšana audzēkņu, studentu, pasniedzēju, darbinieku, darba devēju apziņā.

Darba vides pievilcība sākas ar mācību vides pievilcību, un kop-sadarbības turpmākie virzieni attiecināmi uz kvalifikācijas praksēm, audzēkņu 100% apdrošināšanu profesionālās kvalifikācijas iegūšanas laikā, darba risku ietekmes mazināšanai nepieciešamie IAL un to nodrošinājums. Nozīmīgs ir arī jautājums par vienotas kārtības noteikšanu un ieviešanu rīcībai gadījumos, kad ar audzēkņiem notikuši nelaimes gadījumi. Patreiz šis jautājums profesionālās izglītības iestādēs nav aprakstīts un nav sakārtots.

Kāda būs turpmākā projekta attīstība, par to projekta partneri lems 2014. gada janvārī, kad tiks analizēti projekta trīs gadu norises rezultāti.

– Artūrs Graudiņš
MASOC eksperts izglītības un nodarbinātības jautājumos

Tabula Nr.3

Rādītājs	Gads		
	2011	2012	2013
Organizāciju pieteikumi	3*	15	7
Darbinieku skaits	281	10422	8646
T.sk., darbinieki vecumā no 14 līdz 25 gadiem	42	1939	792
Pieņemtie darbinieki atskaites periodā	86	2972	2429
Tai skaitā, vecumā no 14-25 gadiem	21	1607	881
Izbeigtās darba attiecības atskaites periodā	60	2663	2652
Tai skaitā, vecumā no 14-25 gadiem	8	1284	624
DAS uzņēmumā/skaits	3	23	18
Informācija par traumatismu, nelaimes gadījumiem			
Kopējais nelaimes gadījumu skaits	2	93	62
T.sk., darbinieku vidū vecumā līdz 25 gadiem	1	22	9
Praktikantu vidū	0	0	1
Informācija par audzēkņu, pasniedzēju prakses organizāciju			
Praktikantu skaits, kopā	28	1143	283
No tiem PII audzēkņi	7	672	87
No tiem augstskolu studenti	21	471	173
No tiem, PII pasniedzēji	0	41	5
Noslēgtie sadarbības līgumi ar izglītības iestādēm	14	23	15

*2011. gadā aktivitāte kā pilotprojekts notika tikai MASOC biedriem

Uzdevumi un darba lapas ar NAPO – izmēģinātas arī darbā ar pieaugušajiem

Uzdevums:

„Bīstamo situāciju medības“

Atrodi un apvelc bīstamās situācijas (uzdevums ideāli piemērots darbam ar interaktīvajām tāfelēm).

Pareizās atbildes skatīt 13. lapā

Lai veicinātu bērnus un jauniešos izpratni par veselības un drošības jautājumiem, Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra ir radījusi mācību materiālus skolēniem, kas palīdz domāt par drošību, izprast to un rīkoties tā, lai neviens neciestu nelaimes gadījumā. Šis ir viens no piemēriem, kā integrēt darba aizsardzības jautājumus izglītības sistēmā un mācību programmās, sākot ar pirmsskolas iestādēm un beidzot ar visa līmeņa augstākās izglītības

iestādēm.

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra radīja mācību stundas 7 līdz 11 gadus veciem bērniem. Tomēr pedagogi, kas strādā izglītības iestādēs Latvijā ir radoši – ja vien ir darba lapas, tad iespējams izvēlēties citas darba metodes un izmantota tās darbā ar citu vecumu bērniem. Tā, piemēram, darba lapa „Bīstamo situāciju medības”, kas sākotnēji bija paredzēta 9 līdz 11 gadus veciem bērniem, tika pildīta vidusskolā – audzēkņi ar interesi iesaistījās gan bīstamo situāciju atpazīšanā, gan diskutēja par dažādiem pasākumiem, kā novērst nedrošas un veselībai bīstamās situācijas. Savukārt Valsts darba inspekcijas darbinieki ir veiksmīgi izmantojuši darba lapas semināros pieaugušajiem, kurās semināru dalībnieki ir aicināti uzzīmēt plaukstu un uz katra pirksta uzrakstīt

pa kādai kaitīgai vai bīstamai situācijai, kas var izraisīt problēmas ādai (apsārtumus, bojājumus, skrāpējumus utt.) un tālāk veidojuši diskusiju par ādas aizsardzības veidiem.

Esiet radoši arī Jūs – apskatiet uzdevumus un darba lapas un izmantojiet savā darbā, veicot darbinieku apmācību darba vietās!

Mācību materiāli un darba lapas var lejupielādēt: [www.napofilm.net/lv/napo-for-teachers?](http://www.napofilm.net/lv/napo-for-teachers?utm_campaign=napo2012&utm_medium=paper&set_language=lv&utm_source=pr_pdf)

[utm_campaign=napo2012&utm_medium=paper&set_language=lv&utm_source=pr_pdf](http://www.napofilm.net/lv/napo-for-teachers?utm_campaign=napo2012&utm_medium=paper&set_language=lv&utm_source=pr_pdf)

– **Linda Matisāne,**

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras nacionālā kontaktpunkta vadītāja

Par semināru „Droša un veselīga skolas vide”

Ir beidzies Valsts izglītības satura centra (VISC) organizēto semināru cikls „Droša un veselīga skolas vide” Latvijas novados – 9. oktobrī Rēzeknē Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrā „Zeimuļš”, 11. oktobrī Kocēnos Kocēnu kultūras namā, 15. oktobrī Talsos Talsu novada pašvaldības administratīvajā centrā, 30. oktobrī Cēsīs Cēsu Valsts ģimnāzijā, 31. oktobrī Ventspilī 2. pamatskolā, 22. novembrī Dobelē Amatniecības un vispārizglītojošā vidusskolā. Semināru mērķis bija veicināt pedagogu izpratni par iespējamām risinājumiem, kā stiprināt savu personīgo veselību un drošību darba vietā, un sniegt metodisku atbalstu, kā veicināt skolēnu izpratni par veselības un cilvēkdrošības jautājumiem un atbildīgu attieksmi un rīcību ikdienas situācijās. Pirmais seminārs rudens Drošības nedēļas ietvaros notika 24. septembrī Rīgā. Kopā semināros piedalījās vairāk nekā 200 pedagogu. Seminārus VISC organizēja sadarbībā ar Valsts darba inspekciju un RSU aģentūru „Darba drošības un vides veselības institūts”.

Pedagogi pozitīvi novērtēja semināru, atzīmējot, ka bez praktiskas informācijas par drošas skolas vides veidošanu un jaunākajiem metodiskajiem līdzekļiem par veselību un drošību, seminārs līcis domāt par savu personīgo veselību un iespējām to saglabāt darba vidē. To, kā pedagoga profesionāli vadīts mērķtiecīgs mācību process, optimāls fizisko un citu resursu plānojums un izmantojums un efektīva komunikācija un konfliktu risināšana veicina viņa paša personisko fizisko un garīgo veselību un nodrošina veselīgāku skolas vidi kopumā.

Diskusijās par normatīvu skaidrību un noteikumu jēgu tika secināts, ka esošos skolas iekšējās kārtības noteikumus iespējams pilnveidot, padarot tos vienkāršākus, aktuālus un piemērotus konkrētai skolai, tie jāraksta valodā, kas saprotama ikvienam, tie jāmaina no tradicionālā aizlieguma, ko skolēns nedrīkst, uz jā – darbību jeb konkrētiem rīcības aprakstiem. Skolotāji diskutēja, kā un cik svarīgi nodrošināt konsekventu noteikumu ievērošanu. Veidojot mācību materiālus, skolotāji tika aicināti ievērot, ka mācību materiālā arī ilustrācijai jābūt

ar skaidru mācību uzdevumu; attēlā jāpievērš uzmanība drošas rīcības un jā – darbības demonstrējumam; ja attēlota nedroša uzvedība, tad nepieciešams drošas uzvedības apliecinājums vismaz ar uzdevumu, bet vislabāk – arī ar drošas rīcības attēlojumu; ja veselības un drošības jautājumu mācīšanai īpaši pirmsskolā un sākumskolā tiek izmantots literārs teksts vai attēls, kurā nedarbojas cilvēki, papildus jāveido uzdevumi, kuros aktualizēta cilvēka rīcība.

Semināra forma:

- lekcijas;
- praktiskās darbnīcas;
- diskusija.

Lekciju tēmas:

- kā mazināt veselības riskus pedagogu darba vidē?
- kā zināšanām kļūt par paradumiem (VISC izstrādātie metodiskie materiāli par drošības un veselības jautājumiem)?
- normatīvie dokumenti, skolas iekšējās kārtības noteikumi – izprotami vērtību un uzvedības principi un konsekvence to ievērošanā.

Praktiskās darbnīcas (katrs pedagogs piedalījās visās):

- nedrošas situācijas grāmatu ilustrācijās un padomi mācību līdzekļu veidotājiem;
- NAPO filmas par darba vides riskiem un praktiski uzdevumi mācību stundām;
- veselības izglītības jautājumi ikdienā – informācija pārdomām un praktiski uzdevumi.

Lektori un darbnīcu vadītāji: Valsts izglītības satura centra Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja vietniece I.Upeniece, vecākā referente I.Bautre, Valsts darba inspekcijas Sadarbības un attīstības nodaļas vadītāja L.Matisāne.

„Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos”

Latvijas Darba Devēju konfederācijas projekts „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos” (Nr. 1DP/1.3.1.3.2./08/IPIA/NVA/002) tuvojas noslēgumam un viena no pēdējām tā aktivitātēm bija „Darba normēšanas metodoloģija un pilotprojekti”. Šīs aktivitātes ietvaros tika izstrādāta darba normēšanas metodoloģija, kas ir pirmais latviešu valodā izveidotais materiāls par darba laika normēšanu. LDDK uzdevumā metodoloģiju izstrādāja SIA “DA kompetentie speciālisti” tās valdes locekļa Māra Saulīša vadībā. Uzņēmums projekta realizācijai pieaicināja divus zinātņu doktorus Danu Beļakovu un Inesi Ziemeli, kas palīdzēja apkopot pasaules praksi un pieredzi darba normēšanā, un iekļaut to izstrādātajā metodoloģijā. Šis materiāls ir ērta rokasgrāmata uzņēmējiem, kas vēlas sakārtot un uzlabot sava uzņēmuma darbību, paaugstināt efektivitāti, un noteikt pamatotas normas darbiniekiem.

Pielietojamās metodes, kā aprēķināt nepieciešamo laiku produkta izstrādei vai procesam, ir tikai mazākā metodoloģijas daļa. Lielākā uzmanība ir vērsta uz uzņēmuma darbības izpēti un tās uzlabojumiem. Tiek piedāvātas dažādas metodes, kā izpētīt paša uzņēmuma darbību, nosakot vietas un procesus, kur ir veicami uzlabojumi gan darba vidē, gan uzņēmuma tiešā darba organizācijā.

Darba laika normēšanas uzdevums ir aktīvi ietekmēt uzņēmuma potenciālās iespējas un rezultātus, lai saniegtu divus ekonomiskus un sociālus mērķus: konkurētspējas nodrošināšanu tirgū un cilvēku resur-

su racionālu izmantošanu. Tieši cilvēku racionāla izmantošana ir aspekts, uz ko būtu jātiecas uzņēmumiem. Bieži vien uzņēmuma vadītājs vēlas izpildīt pasūtījumus, apgūt arvien vairāk tirgus, bet neveic ieguldījumus uzņēmuma sakārtošanā. Tādēļ darbinieki pārstrādājas, un tas samazina darba ražīgumu, kas noved pie neapmierinātības un nenodrošina rezultātu ne uzņēmumam, ne pašiem darbiniekiem.

Darba normēšanas process sastāv no:

- darba procesa un darba norises secības izpēti;
- darba procesa racionalizācijas;
- darba laika normēšanas.

Darba normēšanas procesā tiek veiktas sekojošas darbības:

- projektēts racionāls darba procesa sastāvs un secība;
- noteiktas darba vietas ražošanas iespējas;
- izpētītas un analizētas darba metodes un paņēmieni, racionalizējot tos;
- tehniski, ekonomiski, psiho fizioloģiski un sociāli pamatoti normējamā darba iespējamie izpildes paņēmieni;
- noteikta darba laika norma.

Kā redzams darba laika normas noteikšana ir tikai pēdējais etaps, pirms tam veicot izpēti darba vidē/darba vietā un sakārtojot to.

Materiālā soli pa solim ir aprakstīts viss darba normēšanas process un kādas metodes pielietojamas visā darba normēšanas procesa laikā. Ir doti piemēri un ieteikumi, kā pareizāk un kādas metodes izmantot konkrētu uzdevumu veikšanai.

Aktivitātes ietvaros SIA “DA kompetentie speciālisti” ar ekspertiem realizēja divus pilotprojektus ražošanas un pakalpojumu sfērā strādājošos uzņēmumos, kuru mērķis

bija pārbaudīt izstrādātās metodoloģijas darbību reāli strādājošos uzņēmumos. Pilotprojektu laikā tika veikts pilns darba normēšanas process, sākot ar uzņēmuma izpēti, darba norises izpēti utt. Pilotprojektu rezultātā tika konstatēts, ka izstrādāto metodoloģiju un tajā minētās metodes, var pielietot arī Latvijā un nonākt līdz darba laika normas izveidei. Tam gan ir nepieciešams ilgāks laika nogrieznis, jo darba laika normēšana ir nepārtraukts un ilgstošs process. Kā viena no atziņām pilotprojektos bija tā, ka uz pieredzi balstīta norma, ne vienmēr ir tuvu patiesībai. Turklāt, veicot procesu kritisku izpēti, pat it kā labi strādājošā uzņēmumā, ir iespējams saskatīt ļoti daudz uzlabojumus visos darbības etapos, gan uzņēmumā, gan darba vietā, gan darba paņēmienos.

Pareiza darba laika norma ir pareizi darba paņēmieni, pareizs darba aprīkojums, pareiza darba vieta un pareiza darba organizācija uzņēmumā. Tikai šo elementu kopums nodrošinās pareizu un racionāla darbaspēka izmantošanu.

Darba normēšanas metodoloģiju un pilotprojektu kopsavilkumi atrodami www.lddk.lv, sadaļā darbības jomas pie Projekta – Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos. Vai izmantot saites:

Metodoloģija -

<http://lddk.lv/file.php?id=514>

Pilotprojekts pakalpojumu sfēra -

<http://lddk.lv/file.php?id=512>

Pilotprojekts ražošanas sfēra -

<http://lddk.lv/file.php?id=513>

– Marija Simonova,

Latvijas darba devēju konfederācija
Projektu vadītāja

Uzvaras laurus erudīcijas konkursā „PROFS 2013” plūc Ogres tehnikums

Sīvā piecu komandu konkurēcē cīņā par darba tiesību un darba drošības jomā erudītākās komandas titulu uzvaras laurus plūca Ogres tehnikuma komanda, kura konkursā startēja ar saukli „Darba aizsardzība un likums ir mūsu lielākais tikums!”.

„Konkursam gatavojāmies ļoti nopietni, un tā lielā mērā bija pašu jauniešu iniciatīva,” norāda Ogres tehnikuma komandas skolotāja Daiga Zvirbule.

Finālā par darba tiesību un darba drošības jomā erudītākās komandas titulu un vērtīgām balvām cīnījās 5 komandas no visas Latvijas, kuras uzrādīja izcilu sniegumu konkursa reģionālajos pusfinālos. Šogad Zemgali konkursa “PROFS 2013” finālā pārstāvēja Jēkabpils Agrobiznesa koledža, Vidzemi – Ogres tehnikums, Kurzemi – Saldus Profesionālā vidusskola, Rīgu un Rīgas rajonu – Rīgas Celtniecības koleģija, bet Latgali – Bebrene

Profesionālā vidusskola.

Kaut arī Rīgas Celtniecības koleģijas komanda uz konkursa “PROFS 2013” finālu brauca ar mērķi uzvarēt, topošie arhitekti, kā arī celtniecības un ēku inženiertīklu speciālisti, kuri konkursā startēja ar saukli „Domāt plašāk, redzēt tālāk un darīt vairāk!”, kopvērtējumā palika 2.vietā.

„Man ir liels prieks, ka konkurss šo septiņu gadu laikā ir iemantojis tik lielu popularitāti. Vēl jo lielāks prieks ir skatīt vaigā kārtējos 50 darba tiesību un darba drošības jomā erudītākos jauniešus – Latvijas profesionālo skolu audzēkņus, kuri ir bijuši pietiekami zinātkāri, lai kvalitatīvi apgūtu un izprastu savas kā darba ņēmēju tiesības un pienākumus. Mūsu līdzšinējā pieredze liecina, ka konkursā PROFS gūtās zināšanas sniedz jauniešiem lielākas iespējas pilnveidoties un palielina viņu konkurētspēju darba tirgū. Vairu droši apgalvot, ka šā gada kon-

kursa finālistiem šis potenciāls ir ļoti liels!” tā LBAS priekšsēdētājs Pēteris Krīgers.

Lai apliecinātu savas zināšanas un prasmi strādāt komandā konkursa “PROFS 2013” finālā, tā dalībniekiem bija jāpilda dažādi praktiski uzdevumi. Piemēram, lai atbildētu uz 25 dinamiskās viktorīnas jautājumiem par darba tiesībām, darba drošību un sociālo dialogu, viņiem bija jāzina, kāds ir Latvijas Bankas šā brīža noteiktais eiro kurss, kā aprēķina dienas vidējo izpeļņu, kādos darbos nedrīkst nodarbināt pusaudzus vecumā līdz 18 gadiem, kā jārīkojas, glābjoties no uguns nelaimes svešā vietā u.tml. Tāpat jauniešiem bija jāprot aprēķināt darba alga un atvaļinājuma nauda, orientēties darba vides risku novērtējuma protokolā, kā arī atpazīt noteiktu profesiju pārstāvjiem (piem., ceļu darbiniekam un metinātājam) piemērotākie individuālie darba aizsardzības līdzekļi. Bet komandu kapteiņiem bija jāpierāda sava erudīcija, veiklība un atjautība, piedaloties interaktīvās spēles www.supersmarts.lv turnīrā.

Skolēnu zināšanas un prasmes konkursa “PROFS 2013” finālā vērtēja kompetenta žūrija – LBAS, Valsts darba inspekcijas un Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes nozares uzņēmēju asociācijas speciālisti.

Vairāk par konkursu PROFS 2013 – <http://profs2013.lbas.lv/>.

RSU aģentūras Darba drošības un vides veselības institūta darbība projektos

Šī gada beigās noslēdzas Centrālās Baltijas jūras INTERREG IV A programmas projekts „Work Ability and Social Inclusion” (CB 52). Projekts tika īstenots ar Eiropas Savienības atbalstu, sadarbībā ar partneriem Somijā (*ARCADA University of Applied Sciences*) un Igaunijā (*Tallinn Technical University*).

Projekta mērķis bija apzināt dažādos darba vides stresa cēloņus darba vietā un, izmantojot Somijā izstrādāto *MetalAge* metodiku, rast iespējas, kā uzlabot darbinieku veselību. Projektā tika iesaistīti 13 uzņēmumi

no Latvijas, kuros pētnieku grupa veica nodarbināto aptaujas, stresa hormona kortizola mērījumus siekalās, kā arī apmācību atsevišķu uzņēmumu pār stāvjus, kā lietojot Metal Age metodiku, efektīvāk atrast potenciālo uzlabojumu vietas. Projekta laikā tika aptaujāti vairāk kā 600 nodarbināto, lai uzzinātu viņu viedokli par darba vidi un darba stresu.

Pateicamies projektā iesaistītajiem uzņēmumiem par atbalstu un dalību!

4. decembrī notika projekta

noslēguma konference, kurā savu valstu rezultātus prezentēja gan Somijas, gan Igaunijas, kā arī Latvijas pārstāvji.

Konferences prezentācijas atrodamas šeit:

<http://www.rsu.lv/petnieciba/petniecibas-organizesana/struktura/instituti-un-laboratorijas/darba-drosibas-un-vides-veselibas-instituts/publiskie-seminari>

RSU Darba drošības un vides veselības institūts

Lielāka uzmanība – veselības veicināšanai darba vietās!

norden

NORDPLUS
Adult

2014. gadā veselības veicināšanai darba vietās plānots pievērst lielāku uzmanību – esam gan plānojuši semināru sēriju reģionu pilsētās par veselības veicināšanu darba vietās, gan arī sadarbībā ar Lietuvas kolēģiem (no Higiēnas institūta Darba medicīnas centra un „Positive Health team”) un Somijas kolēģiem (no Somijas Aroda veselības institūta) uzsākuši darbu pie *Nordplus Adult* projekta „Veselības veicinā-

šana darba vietā – realitāte un vajadzības” īstenošanas.

Projekta pirmajā kārtā paredzēts apzināt veselības izglītības un veselības veicināšanas normatīvos aktus un iesaistīto valstu reālo praksi, veicot iesaistīto valstu likumdošanas izpēti par to, kā un vai veselības veicināšana darba vietās ir pieminēta normatīvajos dokumentos un kāda ir reālā prakse. Projekta otrajā kārtā paredzēts aptaujāt atsevišķu uzņēmumu

vadītājus un nodarbinātos, lai uzzinātu vairāk par attieksmi pret veselības veicināšanu darba vietās un reālo praksi uzņēmumos.

Projekts tiek finansēts no *Nordplus Adult* programmas līdzekļiem.

RSU Darba drošības un vides veselības institūts

Seko Darba aizsardzības ziņām: www.twitter.com/darbaizsardziba

Izmaiņas nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtībā

2013. gada 10. decembrī Ministru kabinets apstiprināja grozījumus 2009. gada 28. augusta noteikumos Nr.950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība”. Ar minētiem grozījumiem tika veiktas izmaiņas nelaimes gadījumu izmeklēšanas procesā kopumā, kā arī precizēta ārvalstīs notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšana un tādu nelaimes gadījumu izmeklēšana, kuros cietuši ārvalsts darba devēja nodarbinātie.

Turpmāk darba devējiem būs vieglāk veikt nelaimes gadījumu izmeklēšanu, jo nebūs obligāti jāveido izmeklēšanas komisija. Tā vietā paši darba devēji varēs izlemt, kuras personas veiks nelaimes gadījumu izmeklēšanu, tomēr neskatoties uz minētajām izmaiņām joprojām ir saglabāta prasība izmeklēšanas procesā iesaistīt gan darba aizsardzības speciālistu vai personu, kura pilda darba aizsardzības speciālista pienākumus, gan nodarbināto uzticības personu vai darbinieku pārstāvi. Savukārt Valsts darba inspekcija lems, kādas personas nepieciešams pieaicināt efektīvākai nelaimes gadījuma izmeklēšanai.

Turklāt grozījumi skar dažādus nelaimes gadījumu izmeklēšanas termiņus – pārsvarā tie tiek pagarināti,

ievērojot faktisko situāciju nelaimes gadījumu izmeklēšanas procesā, piemēram, smagos un letējos nelaimes gadījumus Valsts darba inspekcija turpmāk izmeklēs 30 darbdienu laikā. Vienlaikus ir noteikts termiņš izziņas pieprasīšanai no ārstniecības iestādes – 3 darbdienu laikā.

Būtiski grozījumi ir saistīti ar nelaimes gadījumu, kas notikuši ārvalstīs, izmeklēšanas kārtību. Turpmāk visus nelaimes gadījumus, kas notikuši ārvalstīs izmeklēs nodarbinātā darba devējs, proti, darba aizsardzības speciālists vai cita darba devēja norīkotā persona. Objektīvai nelaimes gadījuma apstākļu noskaidrošanai, izmeklējot ārvalstī notikušo nelaimes gadījumu, darba devējam būs jāņem vērā ne tikai ārvalsts kompetentās institūcijas izsniegtu dokumentu, kas apliecina nelaimes gadījuma faktu, bet visi nodarbinātā iesniegtie materiāli, piemēram, foto un video materiāli, ārstniecības iestādes izsniegtais izraksts, liecinieku liecības u.c. Papildus, ja nelaimes gadījums noticis, veicot darbu pie ārvalsts darba devēja – darījumu partnera, darba devējs varēs iegūt papildus informāciju arī no tā. Ievērojot, ka informācijas saņemšana no citas valsts var paildzināt izmeklēšanas procesu, ārvalstīs notikušos

nelaimes gadījumus izmeklēs 30 darbdienu laikā. Papildus veiktie grozījumi samazina administratīvo slogu nodarbinātajiem, jo turpmāk ārvalsts institūcijas izsniegtajiem dokumentu tulkojumi nebūs jāapliecina notariāli.

Turklāt turpmāk Valsts darba inspekcija izmeklēs vienīgi tos nelaimes gadījumus, kas mūsu valstī notikuši ar ārvalsts darba devēja nodarbinātu cilvēku, kurš ir sociāli apdrošināts Latvijā, veica darba pienākumus pie Latvijas darba devēja vai lūdza izmeklēt Latvijā notikušo nelaimes gadījumu.

Jaunā izmeklēšanas kārtība stāsies spēkā 2014. gada 1. janvārī, vienlaikus nelaimes gadījumi, kuru izmeklēšanas tiks uzsāktas līdz 2013. gada 31. decembrim būs jāizmeklē saskaņā ar spēkā esošo kārtību.

Ievērojot minētās izmaiņas, tika precizēta akta veidlapa par nelaimes gadījumu darbā, līdz ar to, uzsākot nelaimes gadījuma izmeklēšanu pēc 2013. gada 31. decembra darba devējiem būs jāizmanto jauna akta forma.

– Olga Iljina

Labklājības ministrijas
vecākā referente

Uzdevuma „Bīstamo situāciju medības” (8.lapā) pareizās atbildes

1. Darbinieks uz jumta neizmanto pretkritiena aizsardzības sistēmu, iekare pietiprināta pie skursteņa, kas nav piemērots stiprinājuma punkts.
2. Darbarīki izmētāti pa jumtu – var nokrist (uzkrist virsū Napo draudzenei Napetei). Bīstamā teritorija nav norobežota.
3. Salūzis trepju kāpslis – risks nokrist.
4. Trepes novietotas uz nelīdzenas virsmas – risks nokrist.
5. Trepes atbalstītas pret vēl vienu nelīdzenu virsmu – risks nokrist.
6. Napo draudzene Napete izliekusies ārā pa logu, lai to notīrītu logu – risks

7. Darbu vadītājs būvlaukumā runā pa mobilo tālruni. Viņa uzmanība ir novērsta, un viņš tik viegli nevarēs pamanīt bīstamās situācijas.
8. Nenorobežota tranšeja – pakļupšanas/iekrišanas risks.
9. Napo nav uzvilcis pieejamos individuālos aizsardzības līdzekļus – cimdus.
10. Napo neizmanto pieejamos dzirdes aizsardzības līdzekļus un sejas aizsargu.

11. Dzirksteles (no darba ar rokas slīpmašīnu) blakus viegli uzliesmojošam šķidrumam (marķēts ķīmisko vielu trauks) – ugunsgrēka risks.
12. Aiz elektrības vada var aizķerties. Tas salabots ar līmlenti.
13. Var aizķerties aiz darbarīka (grābekļa), kas nomests zemē („uzkāpt uz grābekļa”).
14. Balansēšana uz koka kastes tā vietā, lai izmantotu drošas trepes – risks nokrist.
15. Nav uzvilkti pieejamie aizsargcimdi.

“Darba aizsardzības ziņas”

Sagatavoja **Aivis Vincevs**, Valsts darba inspekcijas eksperts ārējo sakaru jautājumos.

Darba aizsardzības ziņas pieejamas interneta mājas lapā www.osha.lv. Pieteikties izdevuma saņemšanai, kā arī sūtīt savus ieteikumus vai jautājumus var elektroniski aivis.vincevs@vdi.gov.lv. Darba aizsardzības ziņas tapušas sadarbībā ar Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras Latvijas nacionālo kontaktpunktu, kura darbību nodrošina Valsts darba inspekcija.

Seko Darba aizsardzības ziņām: www.twitter.com/darbaizsardziba